

Héle biet, géén groen

Alle bieten helemaal oogsten

We hebben allemaal een hekel aan verliezen. Toch gaat bij de oogst gemiddeld drie ton bieten per hectare verloren. De verliezen door te diep koppen en het verlies aan hele bieten zijn ongeveer even groot (zie figuur 1). Puntbreuk is de grootste verliespost bij het rooien en verdient daarom meer aandacht.

Puntbreuk

Hoe meer bieten de punt er nog aan hebben, hoe lager het verlies. Verlies door puntbreuk is eenvoudig in te schatten met tabel 1. Neem twintig representatieve bieten uit de bunker of aan de hoop om deze inschatting te maken. Bij bieten aan de hoop alleen bieten nemen, waarvan het breukvlak komt door het rooien, dus géén bieten met witte breukvlakken van het storten. Voor een exacte bepaling is een App (applicatie) ontwikkeld. Deze is te vinden met de QR-code hieronder of via de website van het IRS (www.irs.nl). Belangrijke oorzaken van onnodige puntbreuk zijn:

- intensiever en agressiever reinigen dan nodig (figuur 2);
- te hoog toerental van de reinigingszonnen vanwege versleten meenemers op de zonnen;
- versleten spijlen in de zonnen die de bieten al snijden in de rooier.

Tabel 1. Inschatten van het bietverlies door puntbreuk (gebaseerd op het IRS SUSY-project).

bieten met puntbreuk <2 cm (%)	bietverlies (t/ha)
>80-100	0,5
>60-80	1
>40-60	2
>20-40	3
0-20	>4

Hele bieten

Als u hele bieten ziet liggen, is het verlies onnodig hoog. De kansen liggen letterlijk voor het oprapen om het te beperken.

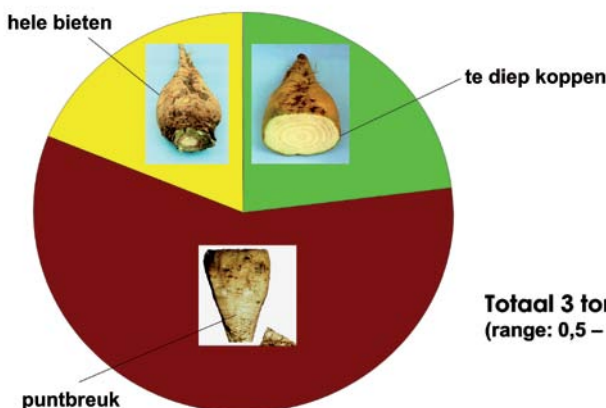
www.irs.nl/oogst/applicaties

Figuur 2: Onnodig intensief reinigen van bieten geeft te veel verliezen door puntbreuk (boven) en in de bewaring (onder)

Mogelijke oorzaken tijdens de oogst:

- het verkeerd doorsteken van het perceel;
- het niet goed aansluiten van rooien en zaaien;
- morsen bij het lossen in de kipper;
- technische oorzaken, zoals wegspringen bij de scharen, de aansluiting tussen scharen en zonnen, overlopen van de opvoerbands en lekken in de machine door slijtage en breuk van spijlen.

Extra aandacht

Gerichte aandacht voor rooikwaliteit door teler en rooier-machinist rendeert. Het beperkt de rooiverliezen. Met het continu aanpassen **tijdens** het rooien van de afstellingen aan de omstandigheden, levert de rooiermachinist de goede kwaliteit die past bij het motto 'héle biet, géén groen'. In 2012 hebben nogal wat percelen horizontaal groeiende bieten. Het gaat hierbij om het beperken van de rooiverliezen alleen met extra aandacht en langzamer rijden.

Rooicheck

De Agrarische Dienst van Suiker Unie gaat een rooi-check inzetten om een nog betere rooikwaliteit te stimuleren. Vooral om de uitschieter in rooiverliezen te beperken. Figuur 3 illustreert die uitdaging: de uitschieters fors verminderen en daarmee de gemiddelde rooiverliezen verlagen met 1 ton per hectare. Bij 70.000 hectare is dat 2.000 volle bietenwagens per campagne. Bij een opbrengst van 80 ton per hectare komt dit overeen met 875 hectare bieten die nu achterblijven op de akker.

Bram Hanse en Frans Tijink

Figuur 3: De uitdaging is om met gerichte aandacht voor rooikwaliteit het gemiddelde verlies tijdens het rooien met 1 ton biet per hectare te verminderen

Figuur 1: Aandeel van 'te diep koppen', 'puntbreuk' en 'hele bieten' in de gemiddelde bietverliezen bij de oogst (150 waarnemingen in 2006/2008, als onderdeel van het IRS SUSY-project). Puntbreuk gaf gemiddeld de hoogste oogstverliezen